

ARKIVEXEMPLAR

BESLUT

DATUM
2003 02 17

BETECKNING
312-2334-2002

ERT DATUM

ER BETECKNING

Kyrkorådet i Värnamo församling

Box 624
331 26 Värnamo

Kopia till

Skydd enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. för Mariakyrkan, Värnamo församling, Växjö stift, Värnamo kommun, Småland, Jönköpings län.

Just/samråd

Beslut

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) beslutar med stöd av 4 kap. 4 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprovning skall tillämpas på Mariakyrkan med tillhörande kyrkotomt och klocktorn. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § skall dock inte tillämpas på interiöra ändringar i församlingslokalerna.

Bakgrund

Alla Svenska kyrkans kyrkobyggnader uppförda t.o.m. 1939 är skyddade enligt 4 kap. KML. Enligt 4 och 14 §§ i detta kapitel kan RAÄ besluta att även kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser tillkomna 1940 och senare, som är märkliga på grund av sitt kulturhistoriska värde skall skyddas. Av förarbetena till lagen framgår att begreppet *kulturhistoriskt värde* också innefattar *konstnärligt värde* och att även kyrkor som är yngre än ca 20 år kan skyddas.

År 1990 fattade RAÄ beslut om skydd för ett urval kyrkor byggda 1940 och senare, sammanlagt 83 kyrkor. 1996 beslutades om skydd för ett urval av begravningsplatser med kapellkrematorier eller begravningskapell, sammanlagt 22 anläggningar.

Urvalet behöver ses över med jämna mellanrum och RAÄ har nu beslutat att göra en utökning av urvalet av skyddsvärda kyrkor byggda 1940 och senare. Orsaken är dels att inventeringsunderlaget när det gäller de nya kyrkorna har förbättrats sedan det förra urvalstillfället och dels att ett flertal nya kyrkor har byggts.

Två kyrkobyggnader, två begravningsplatser med kapell byggda 1940 eller senare i Växjö stift har enligt beslutet 1990 och 1996 skydd enligt

Exp

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 Stockholm
Besöksadress Linnégatan 64

Tel 08 - 5191 8000
Fax 08 - 5191 8013
E-post riksant@raa.se
www.raa.se

Org nr 202100 - 1090
Postgiro 59994-4
Bankgiro 5052-3620

MGA
Hel
Sty
linn

2003-02-17
M

KML och i det nu aktuella urvalet har RAÄ beslutat att ytterligare fem kyrkobyggnader i stiftet skall skyddas.

Redogörelse för ärendets handläggning

Urvalet av skyddsvärda kyrkor som omfattar kyrkor byggda 1940 eller senare har skett i samråd med länsstyrelser, läns museer och Arkitekturmuseet. Vid urvalet har följande kriterier beaktats:

- Hög arkitektonisk och konstnärlig kvalitet
- Tidstypisk utformning
- Återspeglning av internationella arkitekturtrender
- Kyrkan som del i en miljö, t.ex. ett medvetet gestaltat förortscentrum
- Exempel på teologiskt och liturgiskt betingad gestaltning
- Verk av framstående arkitekter, även lokalt
- Konstnärligt betydande fast utsmyckning
- Intressanta och nydanande tekniska lösningar

Förslag till utökat urval av skyddsvärda kyrkor har remitterats till stiftsstyrelser och till berörda församlingar.

Växjö stift har den 27 januari 2000 tillstyrkt att Mariakyrkan ska omfattas av skydd enligt KML. Värnamo församling har den 13 januari 2003 yttrat sig och inte haft något att erinra mot förslaget.

Beskrivning av kyrkan

Mariakyrkan är uppförd år 1977 efter ritningar av arkitekten Anders Berglund.

Kyrkan med omgivande församlingslokaler ligger vid en torgplats i centrum av stadsdelen Vråen i Värnamo. Kyrkobyggnadens brant stigande, rundade korparti är ljust putsat och vänt mot torget. Kordelen reser sig över den envåniga församlingsdelen, som bildar ett rektangulärt kvarter med fasader klädda i faluröd träpanel. Invid entrén från torget står ett klocktorn i betong. Kyrkans västparti öppnade sig ursprungligen med en glasad fönstervägg mot en kvadratisk innergård. Vid en ombyggnad 2002, ledd av arkitekt Lars Redegard, togs hälften av gården i anspråk för en förlängning av kyrkorummet, med en hög glasad dörr och högt placerade fönster. Taket är något uppåtsvängt åt väster. Ombyggnaden, som även innebar andra smärre förändringar, har utförts med stor hänsyn till byggnadens karaktär.

Kyrkorummet är högt med innertak som följer det svängda yttertakets form. Rummet är rektangulärt med en korsarm åt norr. Väggar och tak

är vitputsade. I det rundade koret som belyses av högt placerade fönsterslitsar står altare, predikstol och dopfont i vitmålat trä. Altarvävnaden är utförd av Anna-Maria Hoke.

Motiv för beslutet

Kyrkan är ett representativt exempel på en förortskyrka, väl integrerad i en modern centrumanläggning, som berikas av kyrkans dynamiska linjespel. Kyrkorummet är gestaltat med hög kvalitet.

RAÄ anser därför att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML om tillståndsprovning bör tillämpas på Mariakyrkan med tillhörande kyrkotomt och klocktorn. Detta innebär bl.a. att inga väsentliga ändringar får genomföras utan tillstånd av länsstyrelsen. Interiöra ändringar i församlingslokalerna bör dock kunna ske utan tillståndsprovning. Innan sådana ändringar genomförs bör dock samråd ske med länsstyrelsen

Beslut i detta ärende har fattats av t f riksantikvarien Christina von Arbin efter föredragning av arkitekten Kerstin Alexandersson. Avdelningschefen Sven Göthe, enhetschefen Anita Bergensträhle-Lind, förste antikvarien Ingrid Sjöström och förste antikvarien Jan Karlsson har deltagit i den slutliga handläggningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga.

Christina von Arbin

Kerstin Alexandersson

Bilaga:

Hur man överklagar

Kopia till:

Svenska kyrkan

Växjö stift

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Jönköpings läns museum

Värnamo kommun

Arkitekturmuseet